

Sygn. akt IV U 364/14

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2014r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

|                |                                 |
|----------------|---------------------------------|
| Przewodniczący | SSO Katarzyna Antoniak          |
| Protokolant    | st. sekr. sądowy Iwona Chojecka |

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 maja 2014r. w S.

odwołania B. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 10 października 2011 r. Nr (...)

w sprawie B. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

w przedmiocie skargi B. S. o wznowienie postępowania o wypłatę zawieszony emerytury toczącego się przed Sądem Okręgowym w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. akt IV U 864/11

I. zmienia wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 4 kwietnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt IV U 864/11 i poprzedzającą go decyzję z dnia 10 października 2011 r. w ten sposób, że ustala prawo B. S. do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r.;

II. umarza postępowanie z odwołania od decyzji z 10 października 2011 r. w zakresie wypłaty emerytury za okres po 21 listopada 2012 r.;

III. wniosek B. S. o wypłatę odsetek przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S..

Sygn. akt: IV U 364/14 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 10 października 2011r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.103a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art.28 ustawy z 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw wstrzymał od 1 października 2011r. wypłatę emerytury na rzecz B. S.

Odwołanie od w/w decyzji złożyła B. S. wnosząc o jej zmianę i podjęcie wypłaty emerytury od daty wstrzymania. W uzasadnieniu wskazywała, że prawa nabyte nie powinny być odbierane. Rozpoznający odwołanie ubezpieczonej Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 4 kwietnia 2012r. w sprawie o sygnaturze akt IV U 864/11 odwołanie B. S. oddalił. Wyrok uprawomocnił się z dniem 11 maja 2012r. (odwołanie

ubezpieczonej od decyzji z 10 października 2011r. i wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z 4 kwietnia 2012r. - k.1 i 10 akt IV U 864/11 Sądu Okręgowego w Siedlcach).

W dniu 7 lutego 2013r. wpłynęła do Sądu Okręgowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych skarga B. S. o wznowienie postępowania w wyżej wskazanej sprawie IV U 864/11 toczącej się z odwołania ubezpieczonej od decyzji z 10 października 2011r., w której wskazując na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012r. stwierdzający, że art.28 ustawy z 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych i niektórych innych ustaw jest niezgodny z art.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez podjęcie wypłaty emerytury poczynając od 1 października 2011r. i wypłatę jej wraz z odsetkami za opóźnienie. Skarga zarejestrowana została pod sygnaturą akt IV U 136/13 (skarga o wznowienie postępowania k.2-3).

W odpowiedzi na skargę ubezpieczonej organ rentowy wniósł o jej oddalenie ewentualnie zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z 4 kwietnia 2012r. w sprawie IV U 864/11 poprzez zmianę decyzji z 10 października 2011r. i podjęcie wypłaty emerytury dla ubezpieczonej od 21 stycznia 2013r. ,tj. od daty złożenia skargi. W uzasadnieniu stanowiska organ rentowy wskazał m.in., że skarga ubezpieczonej może zasługiwać na uwzględnienie jedynie w zakresie, w jakim podjęcie wypłaty emerytury nastąpi od dnia złożenia przez ubezpieczoną skargi o wznowienie postępowania. Przepisy ustawy emerytalnej nie przewidują wypłaty emerytury za okres wsteczny, w interesie emeryta leży więc, aby wniosek o podjęcie wypłaty zawieszanej emerytury zgłosić niezwłocznie po wejściu w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego ,tj. poczynając od 22 listopada 2012r. Za podjęciem wypłaty emerytury nie wcześniej niż od 22 listopada 2012r. przemawia również fakt, że dopiero od tej daty przepis art.103a ustawy emerytalnej jest niezgodny z Konstytucją w stosunku do osób, które prawo do emerytury nabyły przed 1 stycznia 2011r. Ponadto organ rentowy wskazał, że ewentualne dochodzenie przez emerytów wypłaty zawieszanej emerytury za okres od dnia zawieszenia wypłaty przez organ rentowy do 22 listopada 2012r. (wejście w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego) mogłoby nastąpić w ramach odszkodowania od Skarbu Państwa za tzw. delikt legislacyjny na podstawie art.417.1 kc (odpowiedź organu rentowego na skargę o wznowienie postępowania k.4-5).

Wyrokiem z 17 września 2013r. Sąd Okręgowy w Siedlcach częściowo uwzględnił skargę ubezpieczonej, a w części orzekł o umorzeniu postępowania (wyrok z 17 września 2013r. wraz z uzasadnieniem k.21, 25-26). Na skutek apelacji organu rentowego od powyższego wyroku, Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z 13 lutego 2014r. uchylił zaskarżony wyrok w punkcie I, zniósł postępowanie w całości i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Siedlcach do ponownego rozpoznania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 13 lutego 2014r. wraz z uzasadnieniem k.46, 49-53).

### ***W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd ustalił, co następuje:***

W dniu 19 marca 2009r. B. S. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę. Pozostawała wówczas w zatrudnieniu w ramach umowy o pracę (wniosek o emeryturę k.1-3 akt emerytalnych). Decyzją z 26 marca 2009r. organ rentowy przyznał B. S. poczynając od 1 marca 2009r. emeryturę. Wypłata świadczenia była kontynuowana do 30 września 2011r. (decyzja o przyznaniu emerytury k.47-50 akt emerytalnych). Decyzją z 10 października 2011r. organ rentowy zawiesił wypłatę emerytury na rzecz ubezpieczonej od 1 października 2011r. w związku z kontynuowaniem przez nią zatrudnienia (decyzja z 10 października 2011r. o zawieszeniu wypłaty emerytury k.99 akt emerytalnych).

Decyzją z 25 stycznia 2013r. organ rentowy podjął wypłatę emerytury na rzecz ubezpieczonej od 22 listopada 2012r. (decyzja z 25 stycznia 2013r. – w aktach emerytalnych).

### ***Sąd zważył, co następuje:***

Skarga o wznowienie postępowania okazała się uzasadniona i skutkowałą zmianą wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z 4 kwietnia 2012r. w sprawie IV U 864/11 oraz decyzji organu rentowego z 10 października 2011r. poprzez ustalenie, że B. S. ma prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r.

Zgodnie z art.399§1 kpc w wypadkach przewidzianych dziale VI - Wznowienie postępowania można żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym wyrokiem. Jedną z podstaw wznowienia postępowania

reguluje przepis art.401.1 kpc, zgodnie z którym można żądać wznowienia postępowania w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. W myśl art.407§2 kpc, jeżeli skarga o wznowienie postępowania dotyczy sytuacji określonej w powyższym przepisie art.401.1 kpc skargę wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Odnosząc powyższe uregulowania do okoliczności sprawy Sąd stwierdził, że skarga ubezpieczonej opiera się na ustawowej podstawie oraz została wniesiona w przewidzianym ustawą terminie. Jako podstawę skargi B. S. wskazała wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012r. w sprawie o sygnaturze akt K 2/12 opublikowany w Dzienniku Ustaw Nr 1285 z 22 listopada 2012r. Zgodnie z art.190 ust.3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. Nr78, poz.483) orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, chyba że Trybunał Konstytucyjny określi inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 13 listopada 2012r. nie określił innej daty utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego, który był przedmiotem badania. Zatem za datę wejścia w życie powyższego wyroku Trybunału Konstytucyjnego uznać należy datę 22 listopada 2012r., tj. datę ogłoszenia wyroku z Dzienniku Ustaw. Ubezpieczona skargę o wznowienie postępowania złożyła w dniu 7 lutego 2013r., a zatem przed upływem trzymiesięcznego terminu przewidzianego w art.407§2 kpc.

Odnosząc się do kwestii zasadności skargi o wznowienie postępowania stwierdzić należało, że zawarte w niej wnioski zasługiwały na uwzględnienie. W stanowiącym podstawę skargi wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012r. Trybunał stwierdził, że art.28 ustawy z 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz.1726 ze zm.) w związku z art.103a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r. Nr 153, poz.1227 ze zm.), dodanym przez art.6 pkt 2 w/w ustawy z 16 grudnia 2010r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Przedstawione wyżej ustalenia pokazują, że przyczyną zawieszenia wypłaty emerytury na rzecz B. S. decyzją z 13 października 2011r. były wskazane wyżej uregulowania ,tj. przepis art.28 ustawy z 16 grudnia 2010r. w zw. z art.103a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W chwili przyznania ubezpieczonej emerytury ,tj. w dniu 1 marca 2009r. nie obowiązywał przepis art.103a ustawy emerytalnej „nie pozwalający” - pod rygorem zawieszenia prawa do emerytury - łączyć wypłatę świadczenia emerytalnego z uzyskiwaniem przychodu z tytułu zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego emeryt wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Powyższe pozwalało ubezpieczonej pobierać emeryturę obok wynagrodzenia za pracę aż do 1 października 2011r. kiedy to na mocy niezgodnego z Konstytucją przepisu art.28 w/w ustawy z 16 grudnia 2010r. organ rentowy dokonał zawieszenia wypłaty emerytury stosując przepis art.103a ustawy emerytalnej dodany do niej z dniem 1 stycznia 2011r.

W ocenie Sądu zastosowanie do ubezpieczonej niezgodnych z ustawą zasadniczą przepisów ustawy stanowiących podstawę wydania wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z 4 kwietnia 2012r. w sprawie IV U 864/11, a uprzednio decyzji organu rentowego z 10 października 2011r. uzasadnia wniosek ubezpieczonej o zmianę powyższego wyroku i decyzji organu rentowego, poprzez ustalenie, że B. S. przysługuje prawo do wypłaty emerytury od 1 października 2011r. ,tj. od daty zawieszenia wypłaty świadczenia do 21 listopada 2012r., po której do dacie organ rentowy podjął wypłatę świadczenia. Sąd nie podziela stanowiska organu rentowego, że podjęcie wypłaty emerytury jest możliwe z dniem złożenia skargi, nie wcześniej niż z dniem 22 listopada 2011r., w którym wyrok Trybunału Konstytucyjnego został ogłoszony. Nie można zgodzić się z poglądem, że dopiero od tej daty zakwestionowane przez Trybunał przepisy powołanych ustaw są niezgodne z Konstytucją. Przepisy te były niezgodne z Konstytucją od daty ich ustanowienia, a jedynie z datą późniejszą Trybunał Konstytucyjny stwierdził istnienie tej niezgodności. Data ogłoszenia wyroku Trybunału ,tj. 22 listopada 2012r. jest datą, od której przepis art.103a ustawy emerytalnej i przepis art.28 ustawy z 16 grudnia 2010r. traci moc obowiązującą wobec osób, które prawo do emerytury nabyły przed 1 stycznia

2011r. Utrata mocy obowiązującej oznacza, że powołane przepisy nie mogą być już podstawą zawieszania wypłaty emerytur dla w/w osób, tj. nie mogą stanowić podstawy wydawania kolejnych rozstrzygnięć (decyzji) o zawieszaniu emerytur. W przypadku ubezpieczonej do zawieszenia wypłaty emerytury doszło przed utratą mocy obowiązującej przez wskazane przepisy, a skarga o wznowienie postępowania zmierza do wyeliminowania z obrotu orzeczenia, które zapadało na podstawie niekonstytucyjnych przepisów. Należy przy tym zauważyć, że ubezpieczona wnosząc skargę o wznowienie postępowania nie wystąpiła o wypłatę emerytury (przyznanie emerytury) za okres wsteczny, ale o realizację świadczenia, do którego prawo nabyła z dniem 1 marca 2009r. i co organ rentowy potwierdził wydając decyzję z 26 marca 2009r. o przyznaniu świadczenia. Fakt zawieszenia wypłaty emerytury ubezpieczona zakwestionowała niezwłocznie po tym zawieszeniu wnosząc odwołanie do decyzji z 10 października 2011r.

Końcowo wskazać należy, że ocenie Sądu wskazany przez organ rentowy przepis art.417.1§1 kc jako podstawa dochodzenia ewentualnych roszczeń o wypłatę emerytury za okres od chwili jej zawieszenia do 22 listopada 2012r. (data opublikowania wyroku TK) nie mógłby znaleźć zastosowania w niniejszym stanie faktycznym, ale ewentualnie w odniesieniu do takich emerytów, którzy z uwagi na niekonstytucyjny przepis art.103a ustawy emerytalnej - aby móc pobierać emeryturę - zrezygnowali ze stosunku pracy i w ten sposób ponieśli szkodę w postaci utraty wynagrodzenia, które mogliby uzyskać, gdyby pozostali w zatrudnieniu.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd na podstawie art.412§2 kpc zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z 4 kwietnia 2012r. w sprawie IV U 864/11 oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego z 10 października 2011r. w sposób wskazany w pkt I sentencji wyroku.

Z uwagi na to, że w dniu 25 stycznia 2013r. organ rentowy wydał decyzję, na mocy której podjął wypłatę emerytury na rzecz ubezpieczonej od 22 listopada 2012r., Sąd na podstawie art.477.13 kpc orzekł jak w pkt II wyroku.

W odniesieniu do wniosku B. S. o wypłatę odsetek od zaległych świadczeń Sąd orzekł o przekazaniu go do rozpoznania organowi rentowemu. Kwestia odsetek nie była bowiem przedmiotem decyzji organu rentowego ani wyroku Sądu z 4 kwietnia 2012r.